

Avropa Şurası/Avropa İttifaqı tərəfindən həyata keçirilən regional layihələrin aralıq nəticələri Proqramlı Əməkdaşlıq Çərçivəsi (2015-2017)

Proqramlı Əməkdaşlıq Çərçivəsi nədir?

2014-cü ilin aprel ayında Avropa İttifaqı və Avropa Şurası Aİ-nin **Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri** ilə (Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan, Moldova Respublikası, Ukrayna və Belarus) Avropanın insan hüquqları, demokratiya və qanunun aliliyi üzrə standartlarına yaxınlaşmaq məqsədilə nəzərdə tutulan əməkdaşlıq tədbirlərinin həyata keçirilməsi barədə razılığa gəlib.

2015-2017-ci illərdə Proqramlı Əməkdaşlıq Çərçivəsi sazişi əsasında həyata keçirilən regional layihələr altı ölkədən olan iştirakçıları bərabər hüquqlu əsaslarla bir araya gətirir və əsasən Aİ tərəfindən maliyyələşdirilir və Avropa Şurası tərəfindən birgə maliyyələşdirilir və icra olunur.

Belarus istisna olmaqla bütün Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri Avropa Şurasının üzv dövlətləridir.

Qərar qəbul etmədə vətəndaş iştirakı

Büdcə: 300000 AVRO

Bu layihə vətəndaş cəmiyyətinin rolunu gücləndirmək, vətəndaş cəmiyyəti və dövlət orqanları arasında səmərəli qarşılıqlı əlaqəni təşviq etmək və onun demokratik qərar qəbul etmə prosesində iştirakına təkan vermək məqsədi daşıyır. Bu layihədə regional müstəvidə vətəndaş cəmiyyəti liderləri və dövlət qulluqçuları xüsusi diqqət mərkəzindədir. Layihə çərçivəsində "[Şərq Tərəfdaşlığı Ölkələrində qərar qəbul etmədə vətəndaşların iştirakı](#)" mövzusunda tədqiqat işi nəşr edilmiş, çoxtərəfli şəbəkə yaradılmışdır və hazırda qərar qəbul etmədə vətəndaş iştirakına təkan vermək üçün regional strategiya işlənib-hazırlanır.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində Məhkəmə İslahatları üzrə regional dialog

Büdcə: 500 000 AVRO

Layihənin məqsədi altı Şərq Tərəfdaşlığı ölkəsinə məhkəmə sistemlərində səmərəli şəkildə islahatların aparılmasında kömək etməkdir. Məhkəmə etikası, elektron ədalət mühakiməsi, hüquqi yardım, silahların bərabərliyi, məhkəmə təcrübəsinin razılaşdırılması, hakimlərin seçilməsi və onların müstəqilliyini təmin edilməsində yüksək məhkəmələrin rolu, eləcə də mübahisələrin həllinə alternativ yanaşmalar kimi sahələrdə ədliyyə sisteminin regionda üzləşdiyi çətinliklərin araşdırılması və milli islahat prosesini gücləndirmək üçün ən yaxşı təcrübələrin müəyyənləşdirilməsi və tövsiyələrin hazırlanması məqsədilə regional koordinasiya qrupu yaradılmışdır.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Konstitusiya ədalət mühakiməsinin gücləndirilməsi

Büdcə: 279 000 AVRO

Layihə Avropa Şurasının konstitusiya hüquq ekspertləri orqanı-Venesiya Kommissiyası tərəfindən həyata keçirilir. Layihə çərçivəsində konstitusiya məhkəmələrinin nümayəndələri fərdi şikayət prosedurları və ədliyyə sisteminin müstəqilliyini diqqət mərkəzində saxlamaqla demokratik ölkələrdə məhkəmələrini rolunu araşdırmış, eləcə də yüksək keyfiyyətli qərarlar çıxarmağa kömək edən məhkəmələr daxili operativ məlumat mübadiləsinə imkan verən CODICES bazası və "Venesiya Forumu" kimi mövcud alətlərini təkmilləşdirmişdir.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan və Ukraynada qadınların ədalət mühakiməsinə çıxışının yaxşılaşdırılması

Büdcə: 110 000 AVRO

Layihə qadınların ədalət mühakiməsinə bərabər çıxışı yolundakı maneələri aradan qaldırmaq məqsədilə tədqiqatların aparılması və praktik alətlərin işlənilib-hazırlanması məqsədlərini daşıyır. Layihə nəticəsində Ermənistan Ədliyyə Akademiyası, Azərbaycan Ədliyyə Akademiyası, Gürcüstan Ali Ədliyyə Məktəbi, Gürcüstan Baş Prokurorluğu, Moldova Respublikasının Milli Ədliyyə İnstitutu və Ukrayna Milli Hakimler Məktəbi öz tədris proqramında qadınların ədalət mühakiməsinə çıxışı ilə bağlı mövzuları inteqrasiya etmişdir. Həmçinin hakimlər və prokurorlar üçün milli səviyyədə təhsil seminarları təşkil edilmişdir. Beş ölkənin hər birindən nümunələr verilən "milli fəsillər" də daxil olmaqla, qadınların ədalət mühakiməsinə çıxışının təmin edilməsi üzrə təlim vəsaiti layihənin yekun nəticəsi olacaq.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

İnsan Hüquqları Təhsili və Demokratik Vətəndaşlığın təbliği

Büdcə: 800 000 AVRO

Məktəblərdə insan hüquqları və demokratik vətəndaşlığın tədrisi üzrə milli siyasətlər təhlil edilmiş, hər bir ölkə üçün problem və prioritetlər müəyyənləşdirilmişdir. Nəzərdən keçirilməkdən əlavə müəllimlər hazırlıq kursu keçmiş və onlara öz tədris planları və təhsil materiallarını işləyib-hazırlamaqda yardım edilmişdir. Demokratik Vətəndaşlıq və İnsan Hüquqları təhsili üzrə tədris vəsaitləri bir neçə dilə tərcümə edilmişdir; o cümlədən Demokratik Vətəndaşlıq və İnsan Hüquqları üzrə Təhsil Nizamnaməsi ilk dəfə Belarus dilinə tərcümə edilmişdir.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Penitensiar islahatların dəstəklənməsi: cəzadan reabilitasiya yanaşmasına keçid

Büdcə: 110 000 AVRO

Həbsxanalarda sıxlığın ciddi problem olduğunu nəzərə alaraq Avropa Şurası **Ermənistan, Gürcüstan, Moldova** və **Ukraynada** həbsxanaların sıxlığı problemini aradan qaldırmaq üzrə təkliflər ilə hər ölkə üçün xüsusi hazırlanmış dörd hesabat və regional hesabat hazırlanmışdır. Təkliflər və onların həyata keçirilməsi yolları layihənin bağlı konfransında müzakirə edilmişdir; növbəti addımlar və əlavə texniki yardım çərçivəsində hər bir ölkənin fərdi ehtiyacları üzrə fokuslaşmış seminar da təşkil edilmişdir.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Həbsxanalarda narkotik asılıqla bağlı cinayət mühakiməsi tədbirləri

Büdcə: 400 000 AVRO

Avropa Şurasının narkotik siyasəti üzrə mütəxəssisləri - Əməkdaşlıq Qrupu (Pompidou Qrup) narkotiklərlə bağlı qanunvericilik və həbsxanada narkotikdən müalicə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə hədəf ölkələrin dövlət orqanları ilə sıx əməkdaşlıq etmişdir. Avropa **Şurası Gürcüstanın** dövlət orqanları ilə birgə həbsxanalarda sıxlığı və narkotikdən asılı məhkumların sayını azaltmaq məqsədilə siyasət və qanunvericilik dəyişiklikləri üçün milli yol xəritəsi hazırlanmışdır. **Moldovada Pruncul** Həbsxanası narkotikdən asılı məhbuslar üçün psixoterapevtik mərkəz yaratmaq məqsədilə yenidən təmir edilmiş və yerli personal onu necə idarə edilməsi istiqamətində təlim keçmişdir. **Ermənistandan** və **Ukraynanın** Pryluky və Melitopol yuvenal həbsxanalarının işçi heyətindən iyirmi beş həkim və psixoloq ailə terapiyası və risk qiymətləndirilməsi sahəsində terapevtik bacarıqlarını inkişaf etdirmişdir.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Korrupsiya və çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə və idarəetmənin təkmilləşdirilməsi

Büdcə: 1.2 milyon AVRO

Avropa Şurası maraqların toqquşması, hüquqi şəxslərin cinayət məsuliyyəti və düzgünlüyün yoxlanılması kimi məsələlərdə bütün bu altı ölkə üçün beynəlxalq standartları əsasında model qanun işləyib-hazırlamışdır. Qanun layihəsi üzrə həmçinin ekspert rəyləri təmin edilmişdir: **Moldova** dövlət orqanları Cinayət Məcəlləsinin qanunsuz varlanma üzrə müddəaları, Düzgünlüyün Yoxlanılması haqqında qanuna dəyişikliklər, çirkli pulların yuyulmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında qanun layihəsi üzrə məsləhət almışdır; **Azərbaycan** risklərin idarə edilməsi konsepsiyası ilə tanışlıq sahəsində yardım almışdır; **Belarus** təhsil sektorunda korrupsiya risklərini müəyyən etmək üçün Avropa Şurasının ekspertizasından istifadə edəcək.

Kibercinayətkarlıq: regional/beynəlxalq və ictimai/xüsusi əməkdaşlıq layihələri

Büdcə: 800 000 AVRO (regional və beynəlxalq əməkdaşlıq layihəsi üçün)
700 000 AVRO (ictimai/xüsusi əməkdaşlıq layihəsi üçün)

Avropa Şurası qarşılıqlı hüquqi yardım orqanlarına və 24/7 fəaliyyət göstərən məntəqələrin işçilərinə beynəlxalq və regional əməkdaşlığın yaradılması və inkişaf etdirilməsində kömək etmiş və Avropa Şurasının Kibercinayətkarlıq haqqında Konvensiyasının uyğun olaraq ictimai / xüsusi əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün çalışmışdır. Layihə qrupu hər bir ölkə üçün qarşılıqlı hüquqi yardım qayda və prosedurlarını təhlil etmiş, qarşılıqlı şəbəkə və ekspert baxışı təklif etmiş və saxlanılan kompüter məlumatlarına beynəlxalq çıxış sorğularını idarə etmək üçün onlayn alətlər və çoxdillil standart şablonlar işləyib-hazırlamışdır. Bu, hədəf ölkələr arasında kibercinayətkarlıq və elektron sübut üzrə informasiya mübadiləsini artırmağa kömək etmişdir.

- ▶ [Sərgi tərəfdaşlığı - kibercinayətkarlığa qarşı kooperasiya \(EaP II\) üzrə fakt hesabatı: regional və beynəlxalq tərəfdaşlıq](#)
- ▶ [Sərgi tərəfdaşlığı - kibercinayətkarlığa qarşı kooperasiya \(EAP III\) üzrə fakt hesabatı: İctimai/Xüsusi Əməkdaşlıq](#)

Onlayn rejimdə insan hüquqların qorunmasına hörmətin artırılması

Büdcə: 300 000

Regional layihə çərçivəsində İnternetdən istifadə siyasətinin ümumi anlayışı və İnternet idarəçiliyi üzrə Avropa Şurası standartları hədəf ölkələri arasında təşviq edilmişdir. Layihə İnternet ictimai siyasətini və İnternetdən istifadə nəticəsində yaranan yeni problemlərin həll yollarını müzakirə etmək məqsədilə icra və qanunvericilik orqanlarını, məhkəmə sistemini, yerli İnternet provayderlərini və qeyri-hökumət qurumlarını bir aya gətirmişdir. Layihə iştirakçıları İnternetlə bağlı insan hüquqları məsələləri üzrə biliyini artırmışdır. Layihə xüsusilə **Gürcüstanda** davamlı İnternet İdarəçiliyi Forumunun qurulmasına töhfə vermişdir.

Milli məlumatların qorunması sistemlərinin yaradılması və gücləndirilməsi

Büdcə: 300 000

Avropa Şurası məlumatların mühafizəsi qanunvericiliklərini təkmilləşdirmələri üçün hədəf ölkələrə tövsiyələr vermişdir. **Gürcüstan** və **Moldova** müvafiq olaraq hazırda Parlament tərəfindən baxılması gözlənilən qanunvericilik üzrə dəyişikliklər hazırlamışdır. Məlumatların mühafizəsi üçün mövcud zəmanətlərin təhlilində Avropa Şurasının dəstəyinin həcmi müəyyən etmək üçün **Belarus** ilə dialoq davam etdirilir.

Özünü tənzimləmə orqanlarının regional şəbəkəsi vasitəsilə peşəkar və məsuliyyətli jurnalistikanın dəstəklənməsi

Büdcə: 409 000 AVRO

Avropa Şurası sərhəd kənarında şikayətləri daha yaxşı idarə etmək, nifrət nitqi ilə mübarizə aparmaq və jurnalistlərin qeyri-etik davranışlarının irəli sürüldüyü hallara baxmaq üçün özünü tənzimləmə orqanlarının regional şəbəkəsinin üzvləri ilə əməkdaşlıq etmişdir. Nəticədə regional şikayət mexanizmi yaradılmış və Regional Etika üzrə Kommissiyanın Nizamnaməsi qəbul edilmişdir.

- ▶ [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Seçki qanunvericiliyi və praktikasında islahat aparılması və seçki məsələlərində regional əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi

Büdcə: 1.3 milyon AVRO

Avropa Şurası regionda qadınların siyasi təmsilçiliyini məhdudlaşdıran maneələrin aradan qaldırılmasında və əsas faktların müəyyən edilməsi hədəf ölkələrə yardım etmişdir. Qadınların milli və yerli seçkilərdə namizədliyini irəli sürməsinə və seçilməsini dəstəkləmək və təbliğ etmək məqsədilə regional və ikitərəfli olaraq araşdırmalar, praktiki alətlər və qarşılıqlı mübadilə işlənib-hazırlanmışdır.

Milli müşahidəçilərin fəaliyyətin daha səmərəli olmasına və daha səmərəli hesabatlar hazırlamasına kömək etmək, eləcə də gündəlik beynəlxalq standartların seçkilər sahəsinə necə tətbiq olunduğunu göstərmək üçün iki əl kitabçası işlənib-hazırlanmışdır. Bu həmçinin Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində qarşılıqlı vətəndaş müşahidəsini artırmağa töhfə verir.

Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin Mərkəzi Seçki Komissiyalarının (MSK) həqiqi və etibarlı seçkilər təşkil etmək potensialı Venesiya Komissiyası tərəfindən təşkil edilən regional və ölkəyə spesifik təşəbbüslər vasitəsilə gücləndirilmişdir. Regional mübadilələri MSK üzvlərinə seçki proseslərinin fundamental aspektləri barədə biliklərinə artırmaq imkanı vermişdir. Bu məqsədlə, Venesiya Komissiyası seçkilərdə neytrallıq, qərəzsizlik və şəffaflığın necə təmin edilməsi mövzusunda Avropa Seçki İdarəetmə Orqanlarının Konfransını və həmçinin beş tərəfdaş ölkənin mərkəzi seçki komissiyalarının iştirakı ilə gender bərabərliyinə dair çoxtərəfli konfrans təşkil etmişdir.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Yerli idarəetmə sisteminin institusional bazasının gücləndirilməsi

Büdcə: 2.5 milyon AVRO

Avropa Şurası yerli müstəvidə daha səmərəli, şəffaf və etik idarəetmənin yaradılmasında, hüquqi bazaların uyğunluğunun və yerli maliyyə idarəçiliyinin inkişaf etdirilməsində hədəf ölkələrə yardım etmişdir. Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan, Moldova və Ukraynadan olan 60-dan çox icra başçısı dövlət siyasətində yüksək etik standartları təbliğ etmək, öz gündəlik fəaliyyətində yaxşı idarəçiliyə və şəffaflığa təşviq etmək və icmaları daxilində dəyişikliklər irəli sürmək yolları barədə maarifləndirilmişdir. Ermənistan, Gürcüstan və Moldovada bələdiyyələr arası əməkdaşlıq üzrə pilot layihələr hazırlanmışdır və hazırda Ermənistan və Gürcüstanda yerli maliyyənin müqayisəli analizi yanaşması sınaqdan keçirilir. Belarus dövlət administrasiyasının otuz beş nümayəndəsi liderlik, yaxşı idarəçilik və səmərəli idarəetmə mövzularında təlim keçmişdir. Moldovada Avropa Şurası mərkəzi hakimiyyət orqanları və Qaqauz muxtar hakimiyyət orqanları arasında dialoqu dəstəkləmişdir.

► [Bu layihə üzrə fakt hesabatına keçid](#)

Daha ətraflı məlumat: <http://eap-pcf-eu.coe.int>

Əlaqələndirici şəxs: [Tatiana Baeva](#), Mətbuat katibi, +33 685 11 64 93

Oktyabr 2016